

בשלח חכ"א שיחה א'

"הסיען בעל כרחן": מפני שבני ישראל רצו לקיים את ציווי ה' - לברר את הניצוצי קדושה - "ונצלתם את מצרים". ואף שרצון הקב"ה הוא "ויסעו", מ"מ היה זה "בעל כרחן", כי על פי השכל שלהם היו צריכים להישאר ולסיים את עבודת הבירורים.

על הפסוק (טו, כב): "ויסע משה את בני ישראל מים סוף", איתא במדרש וברש"י: "הסיען בעל כרחן". וצריך להבין איך שייך שלאחר הגילוי דקריעת ים סוף היו בני ישראל משוקעים בכסף וזהב עד כדי כך שמשה הצטרך להסיען לקבלת התורה?

והביאור: בני ישראל רצו לקיים את ציווי ה' "ונצלתם את מצרים", ואדרבא הגילוי דמ"ת פעל עליהם שירצו לקיים את רצון הקב"ה בתוקף יותר. ואף שמשה אמר להם ליסע וא"כ רצון הקב"ה הוא שיסעו, מ"מ היה זה "בעל כרחן", כי על פי שכל שלהם היו צריכים להישאר ולסיים את ציווי הקב"ה "ונצלתם את מצרים". ויומתק יותר ע"פ הביאור הפנימי, שהטעם ש"ונצלתם את מצרים" הוא כדי לברר את הניצוצי קדושה שבמצרים.

וההוראה (הן ליושבי אוהל והן לבעלי עסק) הוא שצריך לעסוק בעבודה באופן ד"בכל מאודך" ועד שלהפסיק עבודה זו ולהתחיל עבודה אחרת הוא "על כרחך". אך אעפ"כ מ"על כרחך" צריך לבוא ל"אתה חי" - לעבוד את העבודה החדשה בכל התוקף כי זהו רצון הקב"ה.

ועוד הוראה שאם בני"י רצו לברר בירורים, כל שכן כשהמדובר בקירוב בני ישראל, שאף שכבר קירב כמה וכמה מבני ישראל, מכל מקום אינו יכול להפסיק עד שמקבל ציווי מנשיא דורנו שעבודה זו נסתיימה.